

طرح ایجاد یا فعال‌سازی مرکز تحقیقات در اتاق‌های بازرگانی سایر استان‌ها

به نام خدا

فهرست

۳	مقدمه
۴	نگاهی به مراکز تحقیقاتی در اتاق های بازرگانی کشورهای مختلف جهان
۴	مرکز تحقیقات اتاق بازرگانی و صنعت لاهور
۵	مرکز تحقیقات اتاق بازرگانی هند
۵	اتاق بازرگانی اروپا در چین
۶	اتاق بازرگانی و صنعت ابوظبی
۷	اتاق بازرگانی شارجه
۱۰	نگاهی به مراکز تحقیقاتی در اتاق های بازرگانی ایران
۱۰	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران
۱۳	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
۱۳	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان
۱۴	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان کرمان
۱۴	سایر اتاق های بازرگانی شهرستان ها
۱۵	پیشنهادهایی برای راه اندازی مراکز تحقیقاتی در اتاق های بازرگانی کشور
۱۵	تعیین جایگاه مرکز تحقیقات در چارت سازمانی اتاق ها
۱۵	تعریف فعالیت ها و فرآیندهای کاری مرکز تحقیقات
۱۶	انتخاب رئیس مرکز تحقیقات
۱۶	تشکیل شورای پژوهشی
۱۷	انتخاب کارشناسان مرکز تحقیقات
۱۷	تأمین بودجه مرکز تحقیقات

پیشرفت‌های عظیم و موفقیت‌های بزرگ جوامع بشری جز در سایه توجه جدی به تحقیق و پژوهش حاصل نشده است. تولید فکر و اندیشه و به خدمت گرفتن علم برای رسیدن به اهداف اقتصادی نیز از این قاعده مستثنی نبوده است و پیگیری و تلاش اتاق‌های استان‌ها بر تأسیس مرکز تحقیقات نشان از وقوف آنها به این امر مهم دارد که یک اتاق بازرگانی مجهز به بازوی تحقیقاتی و علمی، قطعاً گام‌های موثرتر و بهتری در راستای تحقق اهداف اقتصادی خود می‌تواند بر دارد؛ به نحوی که هم راستا با منافع ملی، آثار بلندمدت شایسته‌ای نیز بر جای گذارد.

حجم و گستره مراکز تحقیقاتی که می‌تواند در اتاق‌های مختلف تأسیس گردد به میزان زیادی به بزرگی استان، میزان و تنوع فعالیت‌های اقتصادی در حال انجام، تعداد اعضای اتاق بازرگانی و مسایلی از این قبیل بستگی دارد. بنابراین ساختار بهینه ساختاری خواهد بود که در عین کوچکی و چابکی، حداکثر کارایی را داشته باشد. محدودیت منابع مالی نیز عامل مهم دیگری است که بر اندازه بهینه مرکز اثرگذار است. در حال حاضر متناسب با تعداد کارت‌های بازرگانی و موقعیت ژئوپولیتیک، دسته‌بندی سه‌گانه‌ای از اتاق‌های بازرگانی موجود است که بر اساس آن امکانات مالی و فیزیکی متفاوتی برای تأسیس و راه‌اندازی مرکز تحقیقات در اختیار اتاق‌ها خواهد بود. بسته به اینکه یک اتاق بازرگانی در گروه یک، دو و یا سه واقع شود کمک‌های بودجه‌ای، چارت سازمانی، متراژ ساختمانی و در مجموع امکانات مالی و فیزیکی متفاوتی در اختیار خواهد داشت. اتاق‌های گروه یک مربوط به مرکز استان‌های بزرگ و اتاق‌های پرجمعیت می‌باشد و به همین ترتیب گروه‌های دو و سه پس از آن قرار می‌گیرد.

با این ملاحظات، در ادامه در خصوص فعالیت‌های علمی- پژوهشی و مراکز تحقیقاتی اتاق‌های بازرگانی در ایران و برخی کشورهای جهان بررسی‌هایی انجام گرفته است که ارائه می‌گردد و در پایان پیشنهادی مطرح خواهد شد که ناظر بر یک مرکز تحقیقات کوچک، با حداقل تعداد نفرات ممکن و در عین حال کارا می‌باشد و غالباً برای اتاق‌هایی که در گروه‌های دوم و سوم واقع شده‌اند مفید خواهد بود. بدیهی است که متناسب با شرح وظایف در نظر گرفته شده برای این مرکز در استان‌های مختلف و امکانات مادی و معنوی اتاق مذکور، ابعاد آن قابل تغییر است.

نگاهی به مراکز تحقیقاتی در اتاق های بازرگانی کشورهای مختلف جهان

مراکز تحقیقاتی اتاق ها در کشورهای مختلف جهان

Source: <http://lcci.com.pk>

مرکز تحقیقات اتاق بازرگانی و صنعت لاهور

اتاق بازرگانی لاهور که بنا به اظهارات رئیس آن به دنبال تسهیل فعالیت تمام کسانی است که علاقمند به پتانسیل های صنعتی و تجاری پاکستان هستند، برای خود اهداف، ارزش ها و مأموریت های شفافی را تعیین کرده است. این اتاق خدمات متعددی به اعضای خود ارائه می کند و در زمینه تحقیقات و ارائه اطلاعات اتاق، واحدهای جداگانه ای دارد.

به عنوان مثال بخش اطلاعات (Information department) سعی دارد تولیداتی را منتشر کند که اعضای اتاق لاهور را به طور کامل در جریان فعالیت های اتاق قرار دهد و این کار را دو بار در ماه، با ارسال خبرنامه اخبار اتاق لاهور انجام می دهد. این واحد همچنین گزارشات سالانه، فهرست اعضا و گروه های طبقه بندی شده از اعضا را منتشر می کند. واحد اطلاعات به طور روزانه اخبار فعالیت های اتاق بازرگانی و صنعت لاهور را منتشر می کند و دارای یک خانه تولید است که ویدئوهایی از تمام رویدادهای اتاق لاهور تهیه می کند و برای شبکه های تلویزیونی ارسال می کند.

اتاق بازرگانی و صنعت لاهور دارای **واحد تحقیق و توسعه** است. این واحد که از سال ۱۹۸۵ آغاز به کار کرده است اطلاعات به روزی را در حوزه ی اقتصاد و کسب و کار در اختیار فعالان اقتصادی قرار می دهد. این واحد در پاسخ به نیاز روز افزون فعالان کسب و کار به اطلاعات به روز تجاری و اقتصادی، تحلیل هایی از آنها و تعامل با دولت بر سر سیاست های خرد و کلان اقتصادی و تجاری تأسیس شده است.

این واحد هم اکنون به عنوان یکی از مراکز پیشرو در تحقیق و تحلیل مسایل تجاری و اقتصادی داخلی و جهانی، شهرت فراوانی دارد و معمولاً برای موضوعات سیاستی مهم ملی و بین المللی از طرف دولت و آژانس های بین المللی مورد مشورت قرار می گیرد. واحد تحقیق و توسعه اتاق لاهور در حوزه های گسترده تحقیقاتی برای توصیه و تحلیل سیاست های ملی و بین المللی که صنعت، تجارت و کسب و کارها را تحت تأثیر قرار می دهد، مشارکت می کند. فعالیت هایی که توسط این واحد انجام می شود، به شرح زیر است:

- تهیه گزارش و انجام پروژه های تحقیقاتی
- ارائه طرح های پیشنهادی در خصوص سیاست های تجاری
- ارائه طرح های پیشنهادی در خصوص بودجه فدرال
- برگزاری جلسات با نمایندگان تجاری خارجی

- برگزاری سمینار، کارگاه و میزگرد
- پیش‌بینی دورنمای اقتصادی
- اجرای دوره‌های آموزشی مرتبط با کسب‌وکار
- دیدار با دیپلمات‌های خارجی
- شرکت در نمایشگاه‌های تجاری بین‌المللی
- برگزاری جلساتی به منظور بررسی و حل مسائل میان دولت و ذی‌نفعان
- تهیه متن سخنرانی
- ارائه‌ی بازخورد به اعضاء در خصوص مطالبات آنها در حوزه‌ی کسب‌وکار
- تشکیل کمیته‌های حل اختلافات تجاری

Source: <http://www.indianchamber.org>

مرکز تحقیقات اتاق بازرگانی هند

اتاق بازرگانی هند در سال ۱۹۲۵ تاسیس شد و فعالیت خود را در شهر کلکته آغاز کرد. این اتاق امروزه یکی از اتاق‌های پیشگام و فعال است. بیشتر اعضای این اتاق از برخی گروه‌های برجسته و مهم صنعتی می‌باشند. نقطه قوت اتاق بازرگانی، توانایی پیش‌بینی نیازهای آینده، پاسخ به چالش‌ها و آماده کردن سهامداران در اقتصاد برای بهره‌مندی از تغییرات و فرصت‌ها می‌باشد. فعالیت‌های مرتبط با سیاست‌ها یکی از فعالیت‌های مهم این اتاق می‌باشد که اتاق این فعالیت‌ها را با هدف هدایت رشد صنعتی کشور در مسیر مناسب انجام می‌دهد. علاوه بر پیشنهادات و توصیه‌هایی که اتاق به دولت ارائه می‌دهد، گزارش‌های گوناگون را از بخش‌های مختلف اقتصاد منتشر می‌کند.

گروه تحقیقات اقتصادی اتاق بازرگانی هند، مطالعات و بررسی‌های اقتصاد کلان، تهیه گزارش‌های فضای سرمایه‌گذاری استانی (State investment climate reports)، ارائه سیاست‌های لازم و توصیه‌های بودجه‌ای به دولت در سطوح ایالتی و مرکزی را بعهده دارد. این اتاق اطلاعاتی را با موضوعاتی مانند گزارش‌های تحلیل سیاست‌های اقتصادی، گزارش‌های بررسی اقتصاد کلان، ابلاغیه‌های دولت و دستورالعمل‌ها، اطلاعات نرخ‌های مالیات، اطلاعات دولت هند، اعداد و ارقام بخش صنعت، داده‌های مالی شرکت‌های منتخب و لینک آنلاین پایگاه داده‌ها در سراسر جهان را بر روی سایت خود قرار داده است.

Source: <http://www.europeanchamber.com.cn/>

اتاق بازرگانی اروپا در چین

این اتاق بازرگانی در سال ۲۰۰۰ و توسط ۵۱ شرکت عضو، در چین تأسیس شد. این شرکت‌ها خواهان آن بودند که صدای مشترک بخش‌های مختلف کسب و کار اتحادیه اروپا و کسب و کارهای اروپایی را در چین داشته باشند. این اتاق هم

اکنون ۱۸۰۰ عضو در هفت بخش عملیاتی در نه شهر چین دارد.

مجموعه های منتشر شده توسط این اتاق شامل گزارشات سالانه و گزارشات اقتضایی می باشد. سلسله مقالاتی با عنوان The European Business in China Position Paper همه ساله توسط این اتاق منتشر می شود که در ۱۴ امین سال انتشار آن (۱۵-۲۰۱۴) به سیاست گذاران چینی بیش از ۸۰۰ توصیه و پیشنهاد ارائه می کند که مستقیماً از دانش و تخصص ۱۸۰۰ عضو اتاق بازرگانی اروپا در چین به دست آمده است. این توصیه ها در نتیجه بیش از شش ماه فرآیند مشاوره و ۳۷ گروه کاری که ۲۸ بخش صنعتی را به طور عمودی و نه بخش افقی بین صنعتی را پوشش می دهند، استخراج گردیده است. بررسی اعتماد در فضای کسب و کار گزارش دیگری است که هر ساله از طریق جمع آوری نظرات شرکت های عضو اتاق اروپا تهیه می شود. در گزارش سال ۲۰۱۴ آن ۵۵۲ عضو مشارکت نموده اند و این گزارش با همکاری موسسه مشاوره Roland Berger Strategy Consultant تهیه شده است.

با توجه به بررسی های انجام گرفته در سایت اتاق بازرگانی اروپا در چین و نیز گزارشات و انتشارات این اتاق، اطلاعاتی در مورد وجود واحد منسجمی تحت عنوان مرکز تحقیقات در این اتاق یافت نشد اما جستجوها نشان داد که گزارشات منتشر شده از طریق همکاری با موسسات مشاوره، کارگروه هایی که از اعضا تشکیل شده اند و قراردادهای مشاوره ای با اشخاص دارای صلاحیت تهیه شده اند.

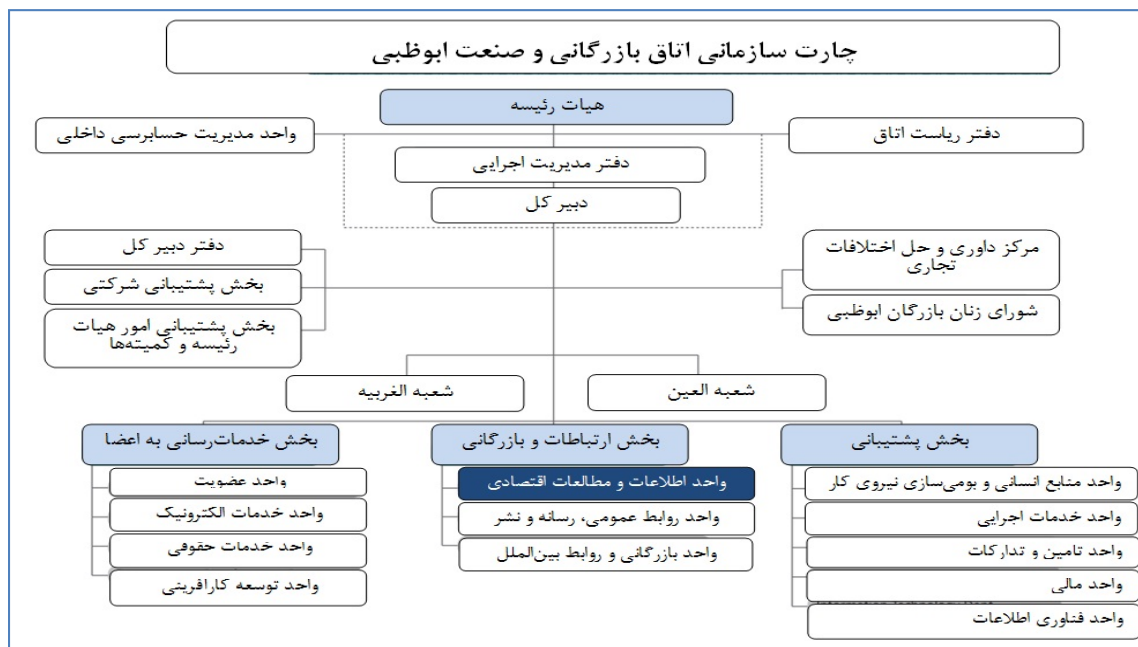
Source: <http://www.abudhabichamber.ae/>

اتاق بازرگانی و صنعت ابوظبی

اتاق بازرگانی و صنعت ابوظبی یک نهاد مستقل عام المنفعه است و از ماهیت قانونی خود برای نمایندگی بخش های مختلف تولیدی و خدماتی بخش خصوصی در ابوظبی امارات بهره می برد. بر اساس قانون اتاق، همه اشخاص حقیقی و قانونی که دارای ستاد، شعبه یا دفتر نمایندگی در امارات هستند برای انجام هرگونه فعالیت تجاری، صنعتی، حرفه ای و یا تخصصی باید به عضویت اتاق درآیند و گواهی عضویت دریافت کنند. نمودار سازمانی اتاق بازرگانی ابوظبی در شکل زیر قابل مشاهده است.

این اتاق دارای یک واحد تحقیقات اقتصادی است که زیرمجموعه ای بخش بازرگانی و ارتباطات می باشد. واحد روابط عمومی، رسانه و نشر اتاق ابوظبی موارد متعددی را منتشر می کند که شامل گزارش سالانه اتاق ابوظبی، تحقیقات و گزارش ها، مجلات ماهانه اقتصاد امروز، اخبار تجارت بین المللی و سایر گزارشات می باشد. اگر چه در سایت این اتاق به شرح وظایف واحدهای مختلف آن اشاره ای نشده است اما به نظر می رسد واحد اطلاعات و مطالعات اقتصادی اتاق ابوظبی در تهیه این گزارشات نقش عمده ای ایفا می نماید. نکته دیگر مورد این واحد آن است که زیر نظر دبیرکل قرار دارد.

شکل ۱- جایگاه واحد مطالعات اقتصادی در چارت سازمانی اتاق بازرگانی و صنعت ابوظبی

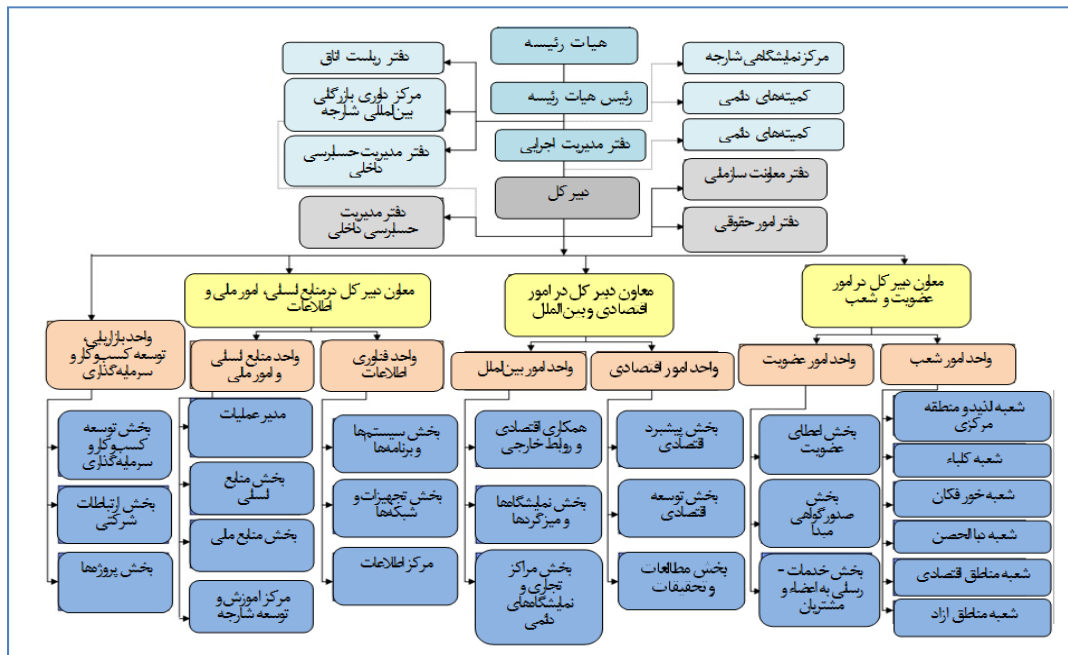

Source: <http://www.sharjah.gov.ae>

اتاق بازرگانی شارجه

قدمت اتاق بازرگانی شارجه به نزدیک ۴۰ سال می‌رسد و در همین مدت به واسطه جایگاه خود نقطه نظرات و دیدگاه‌های بسیاری در مورد موضوعات اقتصادی را مطرح نموده است که شامل ایده‌هایی برای موسسات خصوصی، پیشنهادهایی درباره پروژه‌های اقتصادی و قوانین مربوط به امور تجاری و صنعتی به همراه جمع‌آوری اطلاعات و داده‌ها، تولید آمار و مطالعه در حوزه‌های فعال‌سازی، حمایت و فرصت‌های سرمایه‌گذاری بوده است. واحد مطالعات و تحقیقات در اتاق بازرگانی شارجه، یکی از سه زیرمجموعه‌ی واحد امور اقتصادی است که نشان از تأکید اتاق شارجه بر پیگیری مسائل اقتصادی و بهبود رشد اقتصادی در امارت دارد. بخش مطالعات و تحقیقات این اتاق، یکی از بخش‌های واحد امور اقتصادی می‌باشد که خود زیرمجموعه‌ی معاون دبیرکل در امور اقتصادی و بین‌الملل است. به بیان دیگر بخش تحقیقاتی اتاق شارجه زیر نظر دبیرکل این اتاق قرار دارد.

شکل ۲ - جایگاه واحد مطالعات و تحقیقات اقتصادی در چارت سازمانی اتاق بازرگانی شارجه

در مجموع می توان گفت مراکز تحقیقاتی بسته به حجم و گستره فعالیت های اتاق های بازرگانی، وظایف متفاوتی عهده دار هستند. این مراکز در اتاق های بزرگ، اغلب زیر نظر دبیرکل قرار می گیرند. مراکز تحقیقاتی در کشورهای مورد بررسی، وظایف متعدد و مشابهی نظیر در اختیار گذاشتن اطلاعات به روز و تحلیل هایی از آن در حوزه اقتصاد و کسب و کار، تحقیق در مورد موضوعات مهم ملی و بین المللی، ارائه پیشنهادات سیاستی به دولت، پذیرش هیأت های خارجی، برگزاری همایش، میزگرد، سمینار، کارگاه، دوره های آموزشی و موارد دیگری را عهده دار هستند. برخی اتاق های بازرگانی برای انجام فعالیت های تحقیقاتی خود با موسسات مشاوره همکاری می کنند و یا از اشخاص دارای صلاحیت بهره می برند. یکی از مهم ترین فعالیت های انجام گرفته در برخی از اتاق های بازرگانی **پیش بینی دورنمای اقتصادی و نیازهای آینده به منظور آماده سازی فعالان اقتصادی برای بهره گیری از فرصت ها** می باشد.

خروجی های مراکز تحقیقاتی قابل طبقه بندی به دو گروه تحقیقات موردی و اقتضایی و نیز انتشارات دوره ای و سالانه می باشد. مجلات، گزارشات سالانه، خبرنامه و یا گزارشات منظم از فضای کسب و کار که توسط خود اتاق ها طراحی و تهیه می شوند در گروه فعالیت های دوره ای قرار می گیرند. سایر مطالعات و تحقیقاتی که به صورت موردی و به عنوان مثال در

خصوص سیاست های اقتصادی و محیط اقتصاد کلان، ابلاغیه های دولت و دستور العمل ها، نرخ های مالیات و غیره بر حسب موضوع و بنا به ضرورت و صلاحدید تهیه می گردد، در دسته بندی گزارشات موردی یا اقتضایی قرار می گیرد.

بنابراین، اتاق های بازرگانی که قصد راه اندازی مراکز تحقیقاتی را دارند، می توانند علاوه بر فعالیت هایی که به طور معمول برای مراکز تحقیقاتی تعریف می شود، دست به ابتکاراتی نظیر آنچه اتاق بازرگانی اروپا در چین انجام داده اند، زده و با استفاده از تجربیات و نظرات فعالان اقتصادی استان های خود به تشریح فضای کسب و کار، پیش بینی نیازها و جهت گیری های اقتصادی و ارائه پیشنهاد به کارآفرینان و علاقمندان بپردازند. این مراکز در انجام فعالیت های خود علاوه بر استفاده از نیروهای داخل مرکز می توانند از کمک اساتید دانشگاه، مراکز تحقیقاتی، موسسات مشاوره و محققان صاحب صلاحیت بهره مند گردند. همچنین می توانند با دسته بندی فعالیت های خود به دو گروه گزارشات دوره ای و اقتضایی، برنامه ریزی مناسبی برای تهیه و تولید گزارشات مفید داشته باشند.

نحوه اطلاع رسانی در مورد ساختار و فعالیت های مراکز تحقیقاتی، نکته مهم دیگری است که در اتاق های کشورهای مختلف، مورد بررسی قرار گرفت. در این راستا، برخی از اتاق ها دارای چارت سازمانی نبوده و تنها از وجود این مراکز تحقیقاتی و شرح وظایف و فعالیت های آنها نام برده اند. برخی دیگر اساسا اشاره ای به وجود مراکز تحقیقاتی نکرده اند اما اطلاع رسانی مناسبی در مورد گزارش ها و انتشارات خود داشته اند. برخی اتاق ها نیز نظیر اتاق بازرگانی شارجه و ابوظبی، علی رغم داشتن چارت سازمانی مناسب، که جایگاه مرکز تحقیقات در ساختار اتاق را به خوبی منعکس می کند، شرح دقیقی از وظایف و فعالیت های این مراکز ارائه نداده اند. بنابراین وجود یک وب سایت با طراحی مناسب که اطلاعات به شیوه کارآمدی در آن ارائه می شود، بسیار ضروری است.

لذا پیشنهاد می شود چنانچه اتاق های سراسر کشور تمایل به ایجاد مراکز تحقیقاتی دارند، طی یک طراحی مناسب، جایگاه مرکز تحقیقات را در چارت سازمانی خود روی سایت قرار دهند و به طور خلاصه و شفاف، در مورد شرح وظایف و فعالیت های مرکز تحقیقات اطلاع رسانی کنند. اختصاص بخشی از سایت اتاق ها به خروجی های مرکز تحقیقات، می تواند در دسترسی فعالان اقتصادی به محتوای تولید شده توسط این مراکز، بسیار راهگشا باشد. سایر شیوه های اطلاع رسانی نظیر ایمیل، SMS، سایر رسانه ها و روش های دیگر، می تواند به عنوان شیوه های مکمل اطلاع رسانی مورد استفاده قرار گیرد.

نگاهی به مراکز تحقیقاتی در اتاق های بازرگانی ایران

در ایران ۳۶ اتاق بازرگانی (با احتساب اتاق ایران) وجود دارد که ۱۲ اتاق از آنها دارای واحد تحقیقات هستند. اهمیت وجود مراکز تحقیقاتی در اتاق های بازرگانی و لزوم ارتباط و تعامل دانشگاهیان با فعالان کسب و کار به حدی بوده است که این احساس نیاز بسیاری از اتاق های استان ها را به ایجاد چنین واحدی ترغیب نموده است. تجربه مراکز تحقیقات اتاق های ایرانی در جدول زیر تشریح شده است:

مراکز تحقیقاتی اتاق ها در ایران

Source: <http://iccima.ir/>

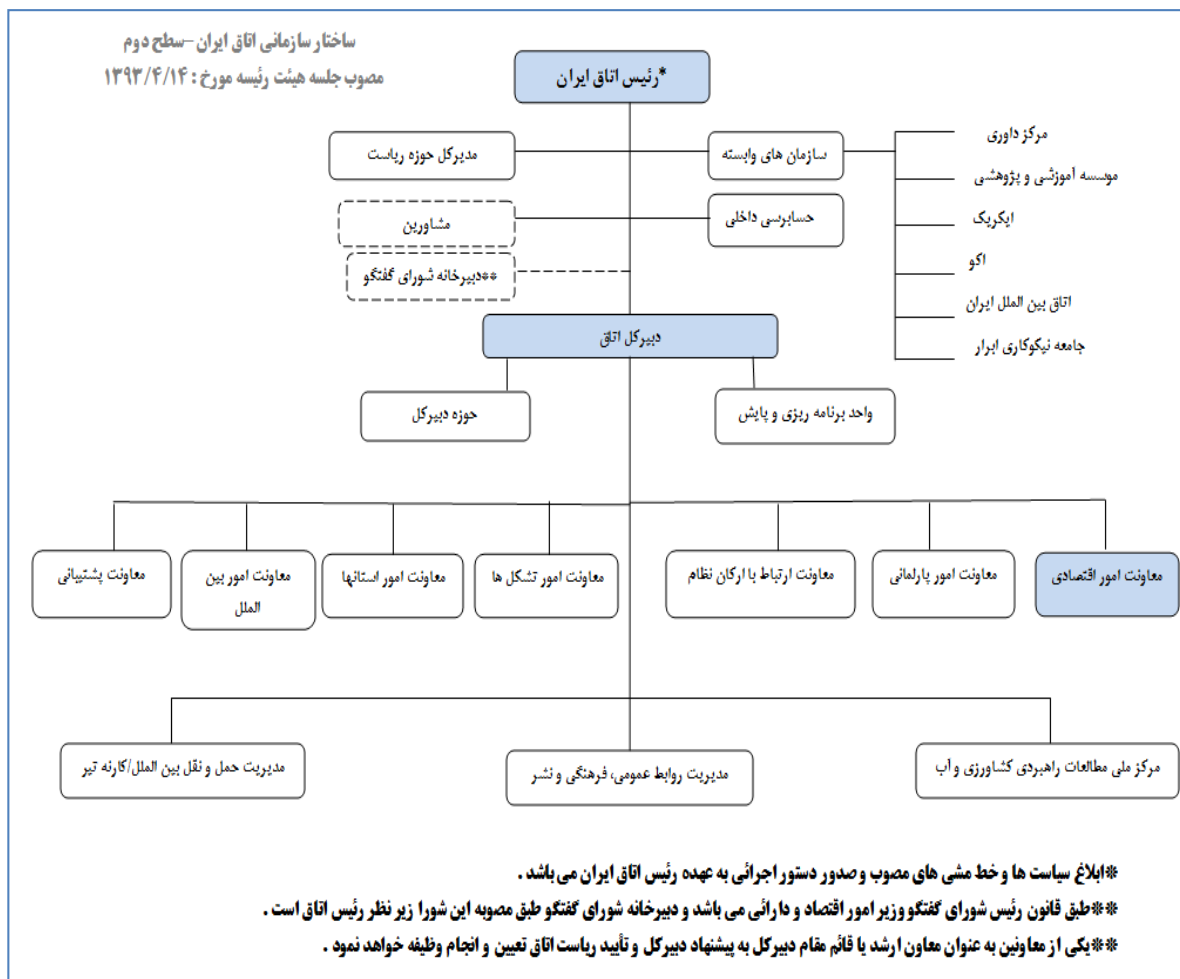
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران نماینده بخش بزرگی از فعالان اقتصادی می باشد و به دلیل گستردگی و تعدد وظایف و مسئولیت ها، واحدهای تخصصی مختلفی در آن به فعالیت مشغول هستند. این اتاق دارای هفت معاونت می باشد که همگی زیر نظر دبیرکل اداره می شوند و معاونت امور اقتصادی، یکی از آنها را تشکیل می دهد. مرکز تحقیقات و بررسی های اقتصادی اتاق ایران، یکی از واحدهای معاونت امور اقتصادی است که تا پیش از تشکیل این معاونت، زیر نظر مستقیم رئیس اتاق قرار داشت.

اتاق ایران از سال ۶۴ تاکنون دارای مرکز تحقیقات است و فعالیت های علمی متعدد و اثرگذاری در آن به انجام رسیده است. از جمله اثرات مثبت و مهم وجود این مرکز، علاوه بر ایجاد پیوند با سایر مراکز تحقیقاتی کشور، اهتمام به کاهش هدر رفت منابع به دلیل موازی کاری و نیز تقویت همراستایی و هم افزایی پژوهش های انجام شده و در دست اقدام بوده است. به عنوان مثال، به دلیل اهمیت موضوع مقررات زدایی در محیط کسب و کار، مرکز تحقیقات اتاق ایران همکاری تنگاتنگی با هیأت مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار وزارت امور اقتصاد و دارایی دارد.

این مرکز بدون احتساب ریاست مرکز و مسئول دفتر ایشان، هم‌اکنون دارای ۱۰ نیروی تمام وقت و چهار نیروی پاره‌وقت می باشد که میزان استفاده از نیروهای پاره وقت، بسته به امور ارجاعی در طول سال متغیر است.

شکل ۳- ساختار سازمانی اتاق ایران مصوب جلسه هیأت رئیسه مورخ ۱۳۹۳/۴/۱۴

مرکز تحقیقات و بررسی های اقتصادی اتاق ایران دارای سه گروه مطالعات کلان، مطالعات بنگاهی و کنترل پروژه است که وظایف زیر را بر عهده دارند:

- مطالعه و بررسی وضع اقتصادی کشور در زمینه های بازرگانی و زیر بخش های مربوط اعم از داخلی و خارجی بانک و بیمه و بررسی و حمل و نقل و گردشگری، صنعت، معدن، کشاورزی و بخش های دارای اهمیت از نظر ریاست و یا اعضای هیأت رئیسه اتاق، به منظور آگاهی از وضع موجود، امکانات و کمبودها و به تبع آن برنامه های توسعه اقتصادی کشور
- مطالعه و بررسی سیاست های کلی اقتصاد کلان کشور، به ویژه سیاست های پولی - مالی و اثرات آن بر روند

اقتصادی کشور

- گردآوری آمار و اطلاعات مربوط به فعالیت های اقتصادی کشور به منظور ارائه به متقاضیان
- مطالعه و بررسی و اظهار نظر درباره طرح ها و لوایحی که به طرق گوناگون برای اظهار نظر به اتاق ارجاع می شود و ارائه نظر به مجلس، مرکز پژوهش ها و سایر ارگان های قوای سه گانه
- ارائه نظرات و پیشنهاد به قوای سه گانه در حوزه هایی که به موجب قانون بر عهده اتاق نهاده شده است
- مشارکت در شوراها و کمیسیون هایی که اتاق در آنها عضویت دارد به منظور انعکاس نظرات اتاق و به طور کلی بخش خصوصی، از جمله شورای پول و اعتبار، شوراها ی بورس و استاندارد و تحقیقات صنعتی، کار و تامین اجتماعی، جلب سرمایه گذاری خارجی، توسعه صادرات، مالیاتی، گردشگری با حمل و نقل و ترابری و

غیره

- اعزام کارشناسان مرکز تحقیقات به منظور حضور در جلسات کارشناسی سازمان ها و وزارتخانه ها، بنا به تشخیص ریاست یا دبیرکل اتاق
- مطالعه و بررسی و اظهار نظر درباره موارد ارجاعی از ریاست اتاق
- برگزاری جلسات، میزگردها و همایش های تخصصی

مرکز تحقیقات همچنین هر دو هفته یک بار اقدام به برگزاری جلساتی تحت عنوان **اتاق فکر** می نماید و در آن با دعوت از اساتید دانشگاهی و حضور اعضای هیأت رئیسه به بررسی موضوعات روز و ارائه نظر مشورتی به آنان می پردازد. فعالیت های انجام گرفته توسط این مرکز منجر به خروجی هایی می شود که بخش اعظم آن روی سایت اتاق قرار گرفته است و از این طریق در اختیار علاقمندان و فعالان اقتصادی قرار می گیرد.

بخش دیگری از کارهای مرکز تحقیقات شامل گزارشات محرمانه، اظهار نظر در مورد طرح ها، لوایح، قوانین و مقررات گوناگون، بررسی و پیگیری درخواست های پژوهشی و پیشنهادهایی در مورد برگزاری یا مشارکت در همایش های مختلف، اظهار نظر در مورد برخی پرونده های اقتصادی فعالان بخش تولید و سایر اقدامات هستند که روی سایت قرار نمی گیرند اما بخشی از زمان و فعالیت های مرکز تحقیقات به آنها اختصاص می یابد.

خروجی های مرکز تحقیقات در سایت اتاق ایران موارد زیر را شامل می شود:

- کتاب ها
- گزارش های اقتصادی
- (شامل گزارش های موضوعی، گزارش های اتاق فکر، گزارش های ترجمه شده و موارد دیگر)
- مطالعات رقابت پذیری

- چکیده آمارهای اقتصادی
- فصلنامه پژوهشی - تحلیلی
- میزگردها و نشست های تخصصی
- گزارش های نظرسنجی ها
- آثار رسانه ای شامل بولتن ها هفتگی، فصلنامه*، لوح فشرده و غیره

* این فصلنامه با یک ترکیب جدید، از نیمه دوم سال ۱۳۹۴، مجددا منتشر خواهد شد.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

اتاق تهران دارای معاونت بررسی های اقتصادی است که مرکز مطالعات و بررسی های اقتصادی در زیرمجموعه ای آن قرار دارد. این مرکز از سه بخش تشکیل یافته است: بخش مطالعات بلندمدت، پی اندیشی و آمار. **بخش مطالعات بلند مدت** دارای یک نیروی هماهنگ کننده و ثابت است و بیشتر پروژه های بلندمدت به صورت قراردادهای یک یا دو ساله به اساتید بیرون اتاق برون سپاری می شود. **بخش پی اندیشی** دارای سه نیروی ثابت است که تحقیقات فوری روزانه یا هفتگی را انجام می دهند. **بخش آمار** با دو نیروی ثابت، علاوه بر تغذیه دو گروه دیگر، گزارش های مستقلی را تولید می کند. کارشناسان مرکز، دانش آموخته گان اقتصاد در مقاطع تحصیلی کارشناسی ارشد و دکتری هستند.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان

اتاق بازرگانی اصفهان دارای واحد آموزش و پژوهش است. واحد آموزش و پژوهش از دو نفر کارشناس (یک کارشناس آموزشی و یک کارشناس پژوهشی) و یک مدیر تشکیل شده است. کارشناسان در مقطع دکتری مدیریت بازرگانی مشغول به تحصیل هستند. **بخش آموزش**، متولی برگزاری دوره های آموزشی درون سازمانی و برون سازمانی با استفاده از اساتید مطرح اصفهان یا تأمین شده از سوی اتاق ایران است. این بخش همچنین به صورت هفتگی سمینارهایی با موضوعات مختلف برگزار می کند. **کارهای پژوهشی** با نظارت مدیر این واحد و توسط دو کارشناس آن صورت می گیرد. بعضی از کارهای پژوهشی نیز برون سپاری می شوند. نکته قابل توجه در مورد واحد آموزش و پژوهش اصفهان آن است که تا کنون دوبار موفق به کسب عنوان دستگاه پژوهشی برتر کشور شده و مدیر مرکز نیز در سال ۹۱ عنوان پژوهشگر برتر استان اصفهان را به خود اختصاص داده است.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان کرمان

استان کرمان دارای مرکز آموزش، پژوهش و بررسی‌های اقتصادی و انتشارات است. مرکز تحقیقات و بررسی‌های اقتصادی اتاق کرمان در سال ۱۳۹۰ راه اندازی شده است و در سال ۱۳۹۱ با تصمیم هیأت رئیسه، بخش‌های آموزش و انتشارات به آن ملحق گردیده است.

نیروهای ثابت این مرکز عبارتند از: یک نفر در بخش آموزش با تحصیلات کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی، دو نفر در بخش پژوهش با تحصیلات کارشناسی ارشد اقتصاد و کارشناسی ارشد مدیریت دانش، دو نفر در بخش انتشارات با تحصیلات کارشناسی آبیاری و کارشناسی ارشد سازه‌های آبی.

شورای آموزش مرکز تحقیقات کرمان که ۱۰ عضو دارد متولی برگزاری دوره‌های آموزشی بر اساس نیازهای پژوهشی است. شورای پژوهش ۲۰ عضو از میان اساتید دانشگاه دارد که کارهای پژوهشی به آنها برون‌سپاری می‌شود. زمینه فعالیت این اساتید اقتصاد، مدیریت و مهندسی است. شورای انتشارات به انتشار خبرنامه، ماهنامه و فصلنامه در ارتباط با فعالیت‌های کل اتاق کرمان می‌پردازد.

علاوه بر سه شورای آموزشی، پژوهشی و انتشارات، مرکز تحقیقات اتاق کرمان دارای شورای چهارمی به نام **شورای تعامل صنعت و دانشگاه** است. این شورا بیش از ۳۰ عضو دارد که کارمند اتاق نیستند و به صورت پاره‌وقت با اتاق همکاری می‌کنند. افرادی چون رئیس دانشگاه باهنر کرمان عضو این شورا هستند. در این مرحله، هدف شورا آشنایی فعالان صنعت و دانشگاه با ادبیات گفتاری یکدیگر است و دانشگاه به پیشنهاد صنعت، دوره‌های کارآموزی برگزار می‌کند. تمامی شوراهای ذکر شده دارای یک شورای سیاست‌گذاری هستند. شورای سیاست‌گذاری پژوهش متشکل از اساتید اقتصاد دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه باهنر کرمان است.

سایر اتاق‌های بازرگانی شهرستان‌ها

واحدهای پژوهشی سایر شهرستان‌ها از جمله **سمنان، گرگان و ارومیه**، از حضور یک نفر کارشناس تحت نظارت مدیریت واحد بهره‌مند هستند که عموماً پروژه‌های تحقیقاتی خود را با همکاری اساتید دانشگاهی و مشاوران متخصص انجام داده و از نظر چارت سازمانی تحت نظر مستقیم ریاست اتاق عمل می‌کنند. شایان ذکر است که اتاق‌های **شیراز، مشهد، همدان، شهرکرد و ساری** نیز دارای واحد پژوهش می‌باشند.

پیشنادهایی برای راه اندازی مراکز تحقیقاتی در اتاق های بازرگانی کشور

مركز تحقیقات یک واحد ستادی و دارای نقش مشورتی می باشد و همانطور که پیش تر نیز مطرح شد، حجم و گستره آن به میزان زیادی به بزرگی استان، میزان و تنوع فعالیت های اقتصادی در حال انجام، تعداد اعضای اتاق بازرگانی و مسایلی از این قبیل بستگی دارد که ملاحظات مالی نیز تأثیر به سزایی در این زمینه خواهد داشت. شایان ذکر است که. پیشنهاد می شود در تأسیس و راه اندازی مرکز تحقیقات مراحل زیر پیگیری شود:

تعیین جایگاه مرکز تحقیقات در چارت سازمانی اتاق ها

مركز تحقیقات به منزله اتاق فکر و مرکز تفکر و اندیشه جایگاه بسیار با اهمیتی برای سازمان های گوناگون و از جمله اتاق بازرگانی دارد از این رو به منظور ارائه مشاوره و عرضه نقطه نظرات علمی در موضوعات گوناگون مرتبط با فعالیت های اتاق بازرگانی، بهتر است که در چارت سازمانی زیر نظر مستقیم رئیس اتاق تأسیس گردد. در اتاق های بزرگ، که وظایف و فعالیت های گسترده ای دارند، مرکز تحقیقات می تواند زیر نظر دبیرکل اتاق قرار گیرد.

تعریف فعالیت ها و فرآیندهای کاری مرکز تحقیقات

فعالیت های مرکز تحقیقات در دو گروه عمده فعالیت های آموزشی و فعالیت های پژوهشی قابل دسته بندی است. در بخش فعالیت های پژوهشی، پروژه های ارجاع شده به مرکز می تواند در سه قالب زیر انجام گیرد:

- انجام فعالیت ها در درون سازمان
- انجام فعالیت ها با مشارکت سایر سازمان ها، یا اساتید، محققان و کارشناسان خیره خارج از سازمان (همسپاری)
- واگذاری بعضی از فعالیت ها به بیرون سازمان (برون سپاری)

با توجه به ابعاد در نظر گرفته شده برای مرکز تحقیقات انجام پروژه های کوچک، اظهار نظرها، جمع بندی نظرات اعضای اتاق و فعالیت هایی از این قبیل، در داخل مرکز تحقیقات میسر می باشد. در مورد برخی پروژه ها که تخصص آن در مرکز موجود است اما به لحاظ حجم و ابعاد کار، امکان انجام کار به طور کامل در مرکز میسر نیست، همکاری مشترک میان نیروهای داخل مرکز با سایر محققان و سازمان ها بسیار مؤثر خواهد بود. در این روش امکان انتقال تجربه و دانش از جانب هر دو طرف میسر خواهد شد و منافع فردی و سازمانی بسیاری در پی خواهد داشت. کوچکی مرکز تحقیقات بدون شک ضرورت برون سپاری برخی پروژه ها را در پی دارد که روش بسیار مناسبی برای کاهش هزینه ها و در عین حال برخورداری

از نیروهای متخصص با کیفیت در انجام پروژه‌های اتاق بازرگانی خواهد بود. در این راستا ارتباط با دانشکده های مرتبط و تخصصی در حوزه های اقتصاد، مدیریت و مهندسی، مراکز تحقیقاتی، پژوهشگران، فعالان صنعتی و اقتصادی و ایجاد شبکه قدرتمندی از متخصصان در این زمینه برای مرکز تحقیقات ضروری است.

در مورد فعالیت‌های آموزشی، مرکز تحقیقات مسئولیت برگزاری دوره‌های آموزشی، میزگردها و کنفرانس‌های علمی و تحقیقاتی بویژه برای پیوند هر چه بیشتر دانشگاه و صنعت را عهده‌دار می‌باشد. بر اساس احساس ضرورت از جانب رئیس مرکز تحقیقات، اعلام نیاز از سوی فعالان اقتصادی و یا درخواست سایر اعضای اتاق، چنین دوره‌هایی با همکاری دانشگاه‌ها، مراکز علمی، صنایع مختلف و موارد دیگر می‌تواند برگزار گردد.

انتخاب رئیس مرکز تحقیقات

چنانچه مرکز تحقیقات زیر نظر مستقیم رئیس اتاق تأسیس گردد، انتخاب مدیر آن نیز بر عهده رئیس اتاق خواهد بود. برای تصدی ریاست مرکز تحقیقات شایسته است که از میان اساتید خبره بومی استان که دارای سابقه در فعالیت‌های علمی و پژوهشی و دارای زمینه‌های تحصیلاتی بویژه در رشته اقتصاد و یا رشته‌های مرتبط هستند، فردی برای این سمت انتخاب گردد. انتخاب کارکنان مرکز تحقیقات و یا به کارگیری نیروهای ساعتی از اختیارات رئیس مرکز تحقیقات می‌باشد. همچنین مسئولیت پروژه‌های ارجاع شده به مرکز تحقیقات و پاسخگویی در قبال آنها به رئیس اتاق را بر عهده دارد.

رئیس مرکز تحقیقات برای تصمیم‌گیری در مورد پروژه‌های تا سقف A^* ریال دارای اختیار کامل می‌باشد. این پروژه‌ها می‌تواند بنا به ضرورت شخصا توسط رئیس مرکز تحقیقات تعریف شود یا پروژه‌هایی باشد که از طرف رئیس اتاق، کمیسیون‌ها، اعضا و یا سایر اشخاص به مرکز ارجاع داده می‌شود. این پروژه‌ها بسته به نظر رییس مرکز تحقیقات در داخل مرکز تحقیقات، به صورت هم‌سپاری و یا به شکل برون‌سپاری انجام خواهد شد. بدون شک تمام این تصمیمات در چارچوب بودجه در نظر گرفته شده برای مرکز تحقیقات میسر خواهد بود.

* تعیین این مبلغ بر عهده ریاست اتاق قرار دارد.

تشکیل شورای پژوهشی

به منظور نظارت بر فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی مرکز تحقیقات، باید شورای پژوهشی متشکل از پنج نفر (تعداد اعضا فرد باشد) در اتاق تشکیل شود و موضوعات مرکز تحقیقات را مورد تصویب و تأیید قرار دهد. این موضوعات شامل پروژه‌های

علمی و تحقیقاتی می‌باشد که می‌تواند از طرف مرکز تحقیقات، رئیس اتاق و یا سایر اعضای اتاق، فعالان اقتصادی و صنعتی، مراکز دانشگاهی و یا سایر اشخاص مطرح گردد. تصمیم‌گیری در مورد نحوه انجام این پروژه‌ها به صورت هم‌سپاری و یا برون‌سپاری بر عهده این شورا خواهد بود. شایان ذکر است که پروپوزال پروژه‌هایی در شورای پژوهشی مطرح خواهد شد که مبلغ انجام آنها بالاتر از A ریال باشد. پس از انجام و تحویل پروژه‌ها، شورای پژوهشی مسئولیت تأیید نهایی موارد مصوب خود را عهده‌دار می‌باشد.

پیشنهاد می‌شود افراد زیر، اعضای شورای پژوهشی را تشکیل دهند:

۱. رئیس یا دبیرکل اتاق
۲. رئیس مرکز تحقیقات
۳. یک یا دو تن از اساتید برجسته دانشگاهی
۴. بنابه دستور جلسات، نماینده‌ای از بخش صنعت، کشاورزی، خدمات یا بازرگانی برای اظهارنظر و بدون حق رأی

انتخاب کارشناسان مرکز تحقیقات

پیشنهاد می‌شود که مرکز تحقیقات حداکثر با دو نیروی پاره‌وقت (ترجیحاً از میان دانشجویان کارشناسی ارشد یا دکترا) همکاری نماید. در صورت افزایش حجم کار و با توجه به محدودیت‌های بودجه‌ای، این اختیار به رئیس مرکز تحقیقات داده شود تا بنا به تشخیص، تعداد بیشتری نیروهای پاره‌وقت یا ساعتی را به خدمت گیرد. با توجه به کوچکی و چابکی مرکز تحقیقات، اشخاص انتخاب شده باید در حوزه‌های علمی و اجرایی از توانایی مناسب برخوردار باشند و بتوانند علاوه بر فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی، اظهارنظرهای کارشناسی و انجام پروژه‌های فردی یا گروهی، از عهده امور اجرایی نظیر پیگیری پروژه‌ها، برگزاری کنفرانس و همایش، برگزاری دوره‌های آموزشی و فعالیت‌هایی از این قبیل برآیند.

تأمین بودجه مرکز تحقیقات

بودجه مرکز به صورت سالانه به پیشنهاد رئیس مرکز و با تصویب هیأت رئیسه اتاق، تأمین و ابلاغ می‌شود. لازم به ذکر است که اتاق ایران در تأمین هزینه‌های حق الزحمه رئیس مراکز تحقیقاتی اتاق‌های شهرستان مساعدت خواهد نمود.

لطفاً در صورت وجود هرگونه سوال یا پیشنهادی در زمینه مطالب فوق با سرکار خانم خیری، به شماره ۸۵۷۳۲۴۸۳ تماس حاصل نمایید.